

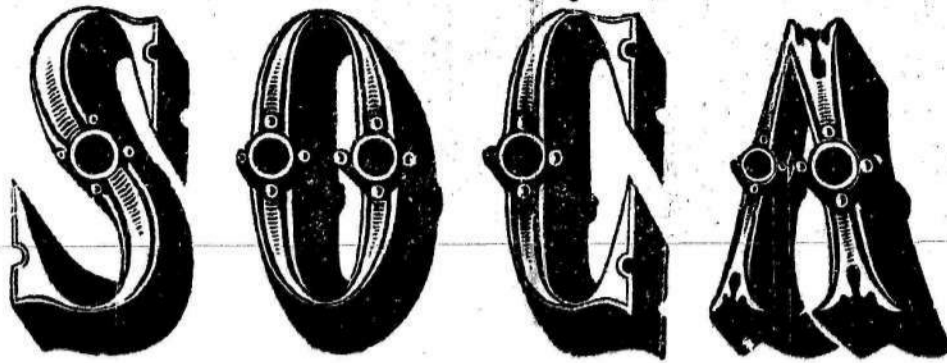
„Soča“ izhaja vsak četrtrek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dompošljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristolno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolence v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Učiteljska pripravnica v Kopru.

Mnogokrat so se uže odprli predali našega lista poročilom različnega zadržaja o Koperskem učiteljski. Ker je ta zavod tudi za našo deželo jako važen in ker na eni strani obžalujemo, da nam ga je nemila osoda odnesla iz Gorice, na drugi strani se pa nadajamo, da nam ga ista osoda, skesana, zopet v našo sredo premesti, vtegne marsikoga in menda celo večino naših p. n. čitateljev zanimati, kako sodijo o tem učiteljski naši sosedje v Istri. Tu objavljamo najmerodajnejši glas Isterski, glas tamošnjega deželnega odbora, kateri je o tej zadevi Goriškemu deželnemu odboru pred začetkom zadnje zborove sešije tako-le pisal:

„Žalibog moramo kot resnično potrditi govorico in to, kar je časopisje pozvedelo in objavilo o nepravilnostih, ki se gode na c. k. učiteljski pripravnici v Kopru.

Dognano je namreč, da niso italijanski, slovenski in ilirski razdelki pravilno tako ločeni, da bi bil vsak za se poseben paralelen tečaj s posebnimi kvalifikovanimi učitelji in da bi se na vsakem teh tečajev predavali vsi predmeti v dotičnem narodnem jeziku: eden nedavno imenovan glavni učitelj in sicer učitelj kmetijstva, ne zna prav nič italijanskega, pa tudi učitelji, kateri podučujejo na slovanskih dveh razdelkih, niso vsi sposobni za podučevanje vslovenskem narečju, v katerem bi morali predavati. Če sodimo po številu glavnih učiteljev, kateri podučujejo na obeh teh razdelkih—in so samo štirje docenti—pozdeva se, da sta ta dva razdelka še manje ločena med seboj, nego je italijanski od njih.

Nekatere predmete pa predavajo v nemškem jeziku skupno za dijake vseh treh razdelkov. Tako podučevanje se polagoma širi v viših razredih tako, da se v četrtem in zadnjem razredu preparandije uže izključljivo nemško podučuje, kar dokazuje nadaljni učni načrt.

Izvrševaje te naredbe se s prva niti ozirali niso na dejanske razmere šole in dijakov, to je na to, koliko znajo nemškega jezika.

Še le po dvamesečnim obotavljanji in ko sta dva izmed boljših italijanskih dijakov četrtega leta, tukajšnja deželana, napovedala, da hočeta izstopiti, kar sta pozneje tudi storila, ker nista bila kos novim, nepričakovanim zaviram, keje jima je stavil hipoma spremenjen učni jezik, spoznali so, da treba stvari zasuk-

niti, ter so v četrtem letu vveli, pa le izjemno in samo za letos, zopet italijansko podučevanje.

Po novejši vesti, katero je priobčil nek Koperski lokalni list, pozvedamo, da se je ta premenba zaradi enakih vzrokov deloma tudi na nižje tri italijanske razdelke raztegnila.

V istem učnem načrtu, kateri se toliko trudi na korist nemškega jezika, pogrešamo tudi, da bi bilo kakor si bodi preskrbljeno za to, kako naj bi se mogli dijaki naučiti tudi drug deželni jezik, kar bi posebno učiteljem kmečkih šol v naj večih krajih jako ugajalo. Mogoče, da obstoji v ta namen katera druga, podpisane odboru neznana naredba, koja zadostuje kako drugače več ali manj primerno in pravilno omenjeni potrebi.

Slednjič nema učiteljska pripravnica za ilirski razdelek nobene vadnice; slovensko vadnico pa obiskujejo, če smo prav podučeni, samo trije šolarji, katere se jim je komaj posrečilo nabrati, dva v mestu in enega v okolici.

Učiteljsko osebje je sestavljeno iz 14 oseb sè začasnim ravnateljem in katehetom vred. Po nadrobnejem razkazu državnega proračuna za tekoče leto, kojega ste potrdili obe državni zbornici, li pa morali biti nameščeni na učiteljski: en ravnatelj, osem nadučiteljev, devet učiteljev za vadbo in trije podučitelji—in po vrhu še katehet. Po tem takim jih manjka še: en nadučitelj in devet med učitelji in podučitelji.

Tako osnovana učiteljska pripravnica se nikakor ne zлага sè zdravimi pedagogičnimi načeli; ona je v nasprotju s členi 2. 7. 8. 9. uvoda k pravilom za učiteljske pripravnice od 26. maja 1874 št. 7114 in tudi s §§. 3. 4. 20. pravil samih; v narodnem oziru žali temeljne pravice državljanov v primorskih deželah; in slednjič tudi ne zadostuje namenu svoje ustanovitve, kateri je, ali bi moral vsaj biti: da pripravlja bodoče učitelje, s posebnim oziranjem na narodne potrebe, za ljudsko podučevanje v istih deželah.

Za to se je bati, da učiteljski kandidati, na tem učiteljski izšolani, tudi če bi jim morda ne manjkalo znanstvenih in praktičnih znanosti, ne bodo znali jasno in točno razlagati svojih misli v jeziku, v katerem bodo morali na ljudskih šolah podučevati, ampak da bodo k večjemu v dijalektih jecljali.

Za zdaj je naprosil podpisani odbor Istrske državne poslance, da napnejo, kedar se zopet na Dunaj povrnejo, vse žile pri Nj. E. gospodu ministru za javni uk in če treba tudi v državnem zboru, da se

podeli učiteljski pripravnici v Kopru taka notranj-vredba, kakoršna se bo vjemala s postavnimi določbami in bo zadostovala tudi v narodnem oziru dejanskim potrebam naše dežele.

Nemščina se ima po vsakem načinu vtesniti v meje obligatnega predmeta, in ker je zelo težko in skoro da nemogoče, da bi se na enem in istem učiteljski dijaki z uspehom pripravljali za učitelje ljudskih šol v treh različnih jezikih in ker dopuščajo poprej omenjena pravila za učiteljske pripravnice, da se smejo dijaki samo v dveh jezikih pripravljati, dokazje se neobhodna potreba, da se v Gorici zopet ustanovi možko učiteljske, ločeno v italijanski in slovenski razdelek.

Odbor si bo prizadeval, da se v tem zmislu izrazi tudi deželni zbor v prihodnji sešiji.

Ako se slavni dež. odbor Goriški zлага z mnenjem Isterskega odbora, bi bilo jako želeli, da naprosi tudi tamošnje in tržaške državne poslance, naj sodelujejo z Isterskimi v dosego istega namena; naj silnejše je pa potrebno, da sta oba deželna zbora popolnoma složna v svojih prihodnjih zahtevah.

Zato želi podpisani odbor pozvedeti mnenje slavnega odbora o tem, kako naj bi se tako složno postopanje zagotovilo; in ker je prevideti, da morda ne dosežemo vsega tega, kar bi deželna zbora zahtevala, bo podpisani odbor z radostjo sprejel poročilo o tem, kar bo spoznal slavni odbor započeti v brambo narodnega principa, kojemu preti nevarnost in v interesu ljudskega poduka“.

Tako govori Isterski deželni odbor in načeloma mu moramo pritrčiti, akopram se nam pozdeva, da ni vse čisto zlato, kar se sveti v njegovem dopisu o slovanskih razdelkih Koperskega učiteljskega; mariveč sodimo, da mu gre le bolj za obrambo italijanskega narodnega principa na tamošnjih šolah in da bi kaj rad izbacnil iz Istre vse slovanske smeti, katere so mu bile do zdaj — to sklepamo lahko po vseh njegovih do danes jasno in nejasno razodetih namerah in težnjah — še vedno na potu.

Vsakakor pa želimo prav iskreno, da se vlada vda sklepu oziroma prošnji našega deželnega zbora o tej stvari in da zopet premesti učiteljsko pripravnico v prijazno Gorico, katera daje enakim zavodom gotovo ukladnejše in primernejše zavetje, — nego ji mora dajati katero koli mesto v sosedni Istri.

LISTEK.

„Jugoslavenski Stenograf.“

Tako se zove list, kateri izhaja od meseca februarja t. l. v Zagrebu; vsak drugi mesec pride ena številka, na dan in stane za vse leto gl. 1.40. Do sedaj ste zagledali dve številki beli dan. „Soča“ nij še o tem listu nič omenila, zato bodi meni dovoljeno, da izpregovorim nekoliko besedij tukaj o njem.

Jugoslavenski Stenograf ima nalogo širiti jugoslav. stenografijo ali tesnopis mej svet. V ta namen prinaša sestavke, tikajoče se stenografije; zajedno če prinašati tudi biografije za stenografijo zaslužnih mož in tudi za dostojen „listek“ z zabavnim sedržajem hoče skrbeti njegov urednik.

Urednik „Jug. St.“ je g. Anton Bezenšek, filozof v Zagrebu in zajedno učitelj stenografije na zagrebačkej gimnaziji in učiteljski pripravnici. To je oni Bezenšek, katerega poznamo uže mi Slovenci po njegovih izvrstnih novelah in spisih v „Zori“ in drugod; — to je prav tisti domoljuben mladenič, kateri je bil oživel obče — dijaško besedo v Zalci na Štajerskem pred dvema letoma in ki je znan slov. svetu po svojih sentimentalnih pesnih, (Boleslav, A. B., Bukovski Tone) po svojej „Stenog. Ciranki“ itd. Pisatelj tih vrstic, kateremu je čast, da sme imenovati

g. A. Bezenška svojega najintimnejega prijatla, je teško kritiko pisati o „J. St.“; zato raji navedem besede, katere „Slovenski Učitelj“ piše o „Jugoslavenskem Stenografu“. „Učitelj“ pravi: „Jugoslavenskega stenografa“ 1. številka dopala se je nam po vsem in celo naše pričakovanje preseglala. G. Bezenšek, njegov urednik, ume svoj predmet, ume jugoslavanska narečja, ume v teh narečjih tako razumljivo pisati, kakor je namreč zdaj pokazal, da je sè svojim „Stenografom“ vsem domoljubom, osobito pa prijateljem hitropisa jako vstregel, itd.

„Jug. St.“ ima nkoje sestavke pisane v hrvatskem, nekoje pak v slovenskem jezici. Sestavek „Jugoslavenska stenografija“ pak, t. j. podučevanje v stenografiji, kateri se bode nadaljeval skoro gotovo po vseh listih, pisan je v hrvatskem i slovenskem jeziku. „Jug. St.“ je po mojem mnenji list, katerega bi se morali naročiti ne le oni, ki se hočejo izuriti v stenografiji, tej lepeji i koristnej vediti, nego tudi oni, kateri si hoté po lehkem potu prisvojiti hrvaščine ili slovenščine. Sestavki so pisani v tako lepem, korektnem jezici, kakor zamore pisati le slov. spisovanja tako spretno peró, kakor je Bezenškovo. Urednik „Sten.“, da si še celo mlad, ureduje list ipak tako izvrstno, da bi tako bilo jedva mogoče večjemu možu, in baš radi tega je vse Jugoslavene sè svojim listom prijetno iznenadil.

Kakor sem uže povedal, zagledala sta do sedaj 2 lista „St.“ beli dan; prvemu listu je sledeči seder-

čaj: Našim p. n. čitateljem (spis hrvatski); Franjo Ksaver Gabelberger (spisal Boleslav Bukovski, spis slov.); Jugoslavenska stenografija (piše Ant. Bezenšek, spis hrv. in slov.); Stenografija i naše javno zborovanje (Lj. T., spis hrv.); Rimskemu stenografu (pesen, poslovenil A. B.); Književni oglas (A. Bezenšek, hrv.); Glasnik (deloma slov., deloma hrv.) Priloga (litografirana, 4 str.). Drugi list „J. St.“ ima poleg lit. priloge, katero spisuje Bezenšek, te sestavke: O stenografičnem društvu (spis hrv.); Ignacij Jakob Heger (sp. slov., Boleslav Bukovski); Jugoslavenska stenografija (dalje); Stenograf u parlamentu (spis hrv., Pr. V.); Glasnik (deloma slov., deloma hrvatsko pisan); Listovnica uredništva; Objava.

V tej „Objavi“ naznanja g. Bezenšek svojim čitateljem da odpotuje s 1. majem iz Zagreba v Prago in Draždane, kjer bode razširil svojo znanost v stenografiji. Gledé tega piše on te lepe besede, ki tako lepo kažó njegovo ljubav do jugoslavanske stenografične umetnosti in naroda. „Odpotujem“, pravi, „za nekoliko mjeseci u Prag in Draždane, da se koliko moguće usavršim u svom predmetu. A to namjeravam postići time, da u Pragu slušam predavanja stenografije na univerzi, da občujem sa slavniimi češko slavenskim stenografi te na taj način usavršujem priredjen Gabelbergov sustav za jugoslavenske jezike, kanó što je to učinio prošle godine srbski stenograf N. Antonović, koji je po nalogu srbskega ministarstva tamo boravio. Ja pako to činim jedino ljubavju prama n-

toraj v svojem in v imenu več družih občinarjev v-leslavni tržaški škofjski ordinarjat ponižno naprositi, da bi po smrti g. Karla Mauska izpraznjeno mesto v Barki kakor hitro mogoče drugemu duhovniku podelil in nam i našej deci skrbnega pastirja in učitelja poslal.

En posestnik v imenu več družih.

iz Kerškega okraja. (Izv. dop.) Mnogo se je uže pisarilo po časopisih o nemškem uradovanju po c. k. uradnih, ter na papirji zahtevala vpeljava slovenskega jezika. Za Boga, kako morete zahtevati od c. k. uradnikov, pod sedajnim vladnim sistemom, da bi slovensko poslovali, če županstva, ki so vendar v uradovanju neodvisna, nemškutarijo, ter klečeplazijo okoli okr. glavarja, katerega je sicer slovenska mati dojila, pa se brani maternega jezika menda le za to, da bi mu skoro zablistal zlati križec na zlato-obrobjeni suknji. Vse kar temu renegatu v slovenščini dojde je — turško.

V našem okraju uradujejo izmed 19 županstev v slovenskem jeziku, čujte 3 županstva: Kerško, Dvor in Boštanj; posebno zadnje posluje že več let izključljivo slovensko. Tedaj 16 slovenskih županstev, za slovenskega kmeta uraduje nemški; ali nij to žalostno? Pa kakošna nemščina vam je to evo dokaza pismo slovenskega župana:

An das Leblihe GutsVerwaltung in N. Auf werthes schreiben Von 22. Merz. I. J. erwidert die Gefertigte Gemeindeamt Jgunde der betroffene Knecht N. N. must mir genau angeben, der sol zu dem dortigen Gemeindeamte geen und dorten wird di Peson bescheibung Vorgenomen Genau Geburtz ortht Geburtz Jahr und die Ganze genau Peson, bescheibung dan Arbeite bihel kostet 20 kr. ein stempel 15 kr. Suma 35 kr. die Gemeindeamt nah N. am k. k. Bezirk hauptmonschafft senden, dan komt schon sicher und wird der Arbeitz bisel angestellt Gemeindeamt N. am 7. April 1876. N. N. Bürgermeister.

Komentara nij treba. In dotični župan je mlad človek, slovenščine zmožen, vsaj se iz dopisa vidi, da je slovensko mislil a ferderbano nemščino pisal in to dela v svojih uradnih pismih, da se prihlini višim uradom. Kako tedaj hočete zahtevati slovensko uradovanje od c. k. uradnje, če sami svoj jezik tam zame-tujete, kjer so vam, po postavi svobodno razvezane roke. In to bode še dolgo trajalo, da se naši županje poboljšajo. Dokler ne odvrmemo starokopitneže, kateri uže leta in leta pašavajo prav po turški, in na njih mesto volijo mlade pa narodne moči, možé, kateri se bodo znali potezati za naš mili narod za našo sveto reč. Da dospemo do zaželjenega cilja, pa najlaže in najuspešnejše pomagajo duhovniki in učitelji. A ti vsi so na Dolenjskem sploh prelačni posebno učitelji. Poznam več učiteljev, ki so bili prej narodni a sedaj jim je narod deveta briga; boji se ti z narodnjakom občevati, da ne bi ga kdo zatožil pri glavarji ali pa pri nemčurskem šolskem svetu. Da, nekateri se dajo celo rabiti kot sramotno orožje proti svojemu lastnemu narodu i boječi se bežijo, če slišijo slovensko petje, slovensko zabavo. Sicer so pa tudi izjeme; mej čestito duhovščino in učitelji se nahajajo pošteni in za narod vneti možje, ki mnogo za-uj žrtvujejo. Vse hvalevreden je Dvorski župnik, kateri vedno svoje farane za našo sveto reč navdušuje ter župana spodbuja, naj neustrašljivo slovensko uraduje, mej tem ko poznamo tudi take, koji slovenskim fantom in dekletom slovensko petje prepovedujejo in jih s praznim strahom plašije.

V bližnjem Studencu imamo tudi novega župana Matija Selaka, narodnega pa poštenega moža. Prvi svetovalec je pa Franjo Kapler, brat narodnega Ivan Kaplerja iz Sv. Duha, kateri je v resnici rodoljub pa inteligent mož; drugi svetovalci so: Tone Rot, Tone Hočevar, Matija Jaklič, Ivan Lakner pa Jože Fanc. Nadejati se je od teh mož, da bodo pokazali sosednim županstvom, da jim je slovenski jezik svet in ne bodo dovolili, da bi župan se slovenskim kmetom nemškutari, kakor je prejšnji. Ali nij bolje, da se nam slovensko dopisuje, kar razumimo, ne pa v ferderbani nemščini tako, da moramo letati od poncija do pilata, da nam za par grošev pove, kaj je v dotičnem pismu. V izgled naj vam bode Boštanski župan, kateri je bil se svojim narodnim tajnikom iz začetka s a m v slovenskem uradovanju ter se neustrašljivo branil vseh nemčurskih napadov. Torej gg. županje, popustite staro, narodu jako škodljivo navado, ter pokazite, da ste na slovenskih tleh in začnite uradovati slovensko, s tem prisilite tudi c. k. urade, da nam bodo po postavi pravični in g. glavar ne bode več svoj materni jezik turški jezik zval!

Politični pregled.

V Gorici 4. maja 1876.

Kakor smo uže v zadnjem listu prorokovali, prišlo je mej našimi in ogerskimi ministri do porazuma. Poravnava je dognana reč v kljub temu, da so bile zadnje dni raztrešene razne

govorice, da nij mogoče nobenega porazuma in da morata pasti obe ministerstvi. Resnično so bile hude razpertije, a vsegamogočni Andrassy je vse pomiril; on je namreč v zadnji konferenci risal velike nevarnosti, ki bi utegnile nastati vsled krize in zmešnjav v državi. Avstrija bi zgubila s tem ves upliv na zunanje zadeve in na jutrovo pitanje, ki prav zdaj potrebuje od strani Avstrije največo pazljivost. Andrassijevo strašilo je nekda imelo dober uspeh in pomirili so se ustavoverci in Madjari. Ogrí nekda dobe vsled te poravnave en oddelek narodne banke v Pešto, ki bode kolikor toliko neodvisen od svoje dunajske matere in gledé povračila užitnine so naši ministri tudi nekoliko vdali se Ogrom. Vse drugo ostane menda pri starem. Treba je pa zdaj videti, kaj bosta rekla oba parlamenta, kedar bosta debatirala ob nagodbi z Ogrí. Ogerska nagodba ostane pri vsej poravnavi Ahillova peta Avstrije, kajti nenaravna državna oblika, kakoršen je dualizem, ne daja državi nobene solidnosti in sigurnosti.

Nemski in ruski cesar se snideta te dni v Teschen-u na Nemškem, ž njima bosta prišla tudi oba njihova kancelarja Bismark in Gorčakof in sliši se, da je tudi naš Andrassy povabljen tija in da bodo tam konferirali vsi trije ministri o načinu rešenja jutrovega pitanja. Po odhodu ruskega cara bode Gorčakof še ostal z Bismarkom, da ona dva odločita zadnje. Naše mnenje je, da bodo morali diplomatje računati z dogodki in misliti na konečno uravnavo, kajti Andrassijeve note ne bodo ugasnile ognja na balkanu.

Turki in njih zavezniki so se sopet enkrat prav neusmiljeno blamirali; po vseh vetrovih so raztrobili, da je Muktar-paša ustaše pri Nikšiču popolnoma vničil in Nikšič preskrbel se živežem; a zdaj je gotovo, da so bili Turki strašno tepeni, da so zgubili v krvavi štiridnevni bitki 3000 mož, mnogo konj, živeža in streljiva in da Muktar-paša še videl nij Nikšiča. Iz tega se torej razvidi, koliko je verjeti turškim in ustavovernim časnikom. Tacega klanja, kakor zadnjič pri Presjeki nij še bilo ves čas ustaje, tako piše celo nemški „Tagblatt“. V Srbiji je ministerska kriza, knez hoče da stopi Rustić v ministerstvo. Srbi so pripravljeni na boj in sliši se, da bode knez napovedal vojsko v nekaterih dneh. V Bosni se bode ustanek kmalo razširil čez vso deželjo; ustaške krdela operirajo popolnoma pravilno, pravijo, da jih vodi Srbija. Omladina na visoki šoli v Belgradu je vojuega ministra prosila, naj jim da orožja, da se pripravljajo za boj in da osnuje dijaško legijo za vse jugoslovanske dijake. Tajno je vsem vojnikom vkazano, da morajo vsak hip pripravljati biti. Avstrija se nekda tudi pripravljajo za boj; en oddelek armade je uže popolnoma pripravljen za vojsko in tako tudi naša flota. Bismark vekda Avstrijo nagovarja, naj posede Hercegovino in Bosno. Nekaj se kuha pri nas, to se nidi iz vseh priprav. Iz Carigrada pa se javlja, da Ignatief Sultana pregovarja, naj odstopi Hercegovino Srbiji. Ruski listi močno udrihajo po nemško-turških listih in zahtevajo naj se ubegi raji pomaga ter jo reši turškega jarma. Ruska, pravijo, ne more odreči svoje pomoči Slovanom.

Razne vesti.

Duhovske spremembe. Č. g. Marko Valles, vikar v Štverjanu, je prestavljen na nov vikarijat v Oseku. — Č. g. Anton Cerv, prov. kurat v Ročah, gre začasno v pokoj. — Č. g. Janez K. Komár, kaplan v Flumicelu, je dobil prvi beneficij Cecotti v fari Mereanski. — Umril je č. g. Jožef Pavlin, duhoven v pokoju. R. I. P.

Vreme v Gorici imamo jako čudno. Po dne je še nekaj prijazno, a po noči nagrmadijo se oblaci, ter treska in grmi, kakor bi imel biti sodnji dan. Tudi toča je uže večkrat padala, menda pa nij nikjer škode napravila.

Vinska razstava in koncert v Dornbergu. Sopet so pokazali Dornberžani, da so jako vneti za vsakovrstni napredek. Vinska razstava je bila prav dobro vredjena in po njej so Dornberžani pokazali, da so napredovali od lanskega leta sem;

razstavili so mnogo več in dosti boljših vin, nego lansko leto. Mej vsemi vini dopadala se je najbolj kaj zlahtno vino „Malvasija“ in mej razstavljavci odlikovali so se nekateri veči posestniki iz Dornberga. Ker pa nam nij tako lahko, pozvedeti mnenje in razsodbo gg. presojevalcev, ne moremo tudi poročati o tej razstavi popolnoma meritorično in se nadejamo, da bo to storil kak gospod iz Dornberga v interessu Dornberžanov samih. Samo neko misel hočemo tukaj izraziti. Razstava sama na sebi je uže prav lepa reč, vendar pa je treba gledati, da ima taka razstava tudi praktičen uspeh. Po našem mnenju bi bilo dobro, ko bi se ob priliki razstave povabili strokovnjaki iz vseh krajev, da bi svojo povedali o kakovosti naših vin; taka razstava naj bi bila zmerom združena z vino-rejskem kongressom, katerega naj bi se udeležili vino-rejci in strokovnjaki od blizo in če mogoče tudi od daleč. Tak kongres naj bi razpravljaj povzdigi vino-reje potrebna vprašanja, kakor na priliko: Kako bi se morala napravljati vina, da bi ustrezala okusu tistih krajev, kder se vvaža mnogo vinskih pridelkov, kako bi se morala napravljati vina, da bi lahko prestala svetovno konkurencijo, kaka sredstva bi se morala uporabovati, da bi se svet seznanil z goriškimi vinskimi pridelki itd. Razstava združena s takim kongresom imela bi pravi pomen v znanstvenem in praktičnem obziru, zatorej pa uže letos opozorujemo vrle Dornberžane, ki so začetniki vino-rejskega napredka na Primorskem, da v bodoče vinsko razstavo tako vredé, da postane zanimiva in podučljiva za mnoge kroge in ob enem popolnoma praktična za vino-rejce na Goriškem. Še enkrat pa moramo povdarjati, da so obiskovalci razstave imeli priliko prepričati se, da imamo v Dornbergu in sploh na Goriškem mnogo takih vin, ki bi zamogle pridobiti si veliko veljavo v svetovni trgovini. „Utile cum dulci!“ tega načela so se držali tudi vrli Dornberžani, kajti delali so na to, da je na dan razstave tudi „Slavec“ nastopil v Dornbergu.

Trditi smemo, da je društvo „Slavec“ pri drugem nastopu sopet pokazalo, koliko vredna je pevska solidarnost, pevska bratovščina; čez 70 pevcev iz raznih krajev na Goriškem (posebno močno zastopan, so bili: Dornberg, Rihenberg, Ajdovščina, Gorica, Solkan, Nabrežina, Opatjeselo) je nastopilo v Dornbergu in veselje je bilo videti, s kakim navdušenjem so peli mlajši fantje in možje. Beseda začela je ob 7 1/2 uri; obiskovalcev je bila polna dvorana, torej gotovo čez 250. Mej pevskega točkami se je dopadala Hribarjeva kantata v spominu prihoda Nj. Veličanstva v Gorico, katero so pevci prav točno in dobro peli. „Mlatiči“ so se morali ponavljati. „Večer na Savi“ je lepa in težka kompozicija Zajčeva; mi se nijsmo nadejali, da bo šla tako gladko. Zbor „Uboj“, kateri je času primeren in katerega vsak pevec na Goriškem z največjem navdušenjem in z veliko preciznostjo poje je pevce in poslušalce kar elektrizoval, ploskanja in živioklicev nij bilo nikoli konec; ta sedajnim časom primerni zbor dela v resnici furore, nij je besede na Goriškem, kder ne bi ga peli.

Društvo „Slavec“ je sopet pokazalo, kako neizmerno koristi narodni reči, kajti domače dobro petje in taka velika pevska zveza je najtrdnější kit za bratsko vzajemnost in edinost našega naroda. Omeniti moramo še govora profesorja Povšeta o vinski razstavi. Ta gospod, ki je uže poznan kot izvrstni govornik, razlagal je prav gladko pomen in važnost razstav in pohvalil Dornberžane, da so pri drugi razstavi uže pokazali nekoliko napredka gledé pravilnejšega napravljanja vin. Igra „Gluh mora biti“ je občinstvo jako kratkočasila, smeha je bilo dovolj in konečno tudi ploskanja. Gospod Perozzi, g. poštar dornberški in gospodična Rojčeva so prav dobro igrali in zaslužijo vse priznanje.

Dornberška beseda dne 30. aprila ostala bode vsim navzočnim v prav lepem spominu. Grajati bi se sicer morala neka nepazljivost in preživo šepetanje nekaterih poslušalcev mej besedo, pa kaj hočemo to grajati, saj vemo, da je bila temu kriva prevelika navdušenost.

Po besedi so ostali mnogi gostje v dvorani pri večerji, pevci so prepevali domače pesni in vrstile so se napitnice. Prvo napitnico je napravil g. Dolenc. Spominjal se je v njej velike vseslovanske slavnosti v Pragi, omenil je kako so vsi slovanski rodovi čestitali očetu českega naroda, Palackemu, kar je dokazalo, da slovanska solidarnost od leta do leta večja postaja in v priznanje tega pozval je navzočne, da vstanejo in zakličejo velikemu možu 3kratni „živio“. Živioklici se odmevajo po dvorani in vsi navzočni navdušeno stojé pojejo „Hej Slovani“. Sklenilo se je ob enem Palackemu njemu napravljeno ovacijo telegrafično naznaniti. Drugi govor veljal je spominu ranjcega Lavriča, na katerega so navzočni odgovorili se „Slava Lavričevemu spominu!“ G. Keršovani pa je porabil to priliko, da je mej gosti nabral 15 gl. za Lavričev spominček. V tretji napitnici razlagal je g. Stibil, bivši častnik pri ustaših pomen ustaje in spodbujal Slovence, naj se pokažejo vredni junških bratov, ki se bojujejo za slovansko svobodo. Ta napitnica bila je sprejeta z velikim navdušenjem, katero je še bolj zrastlo, ko so pevci začeli peti zbor „U boj!“ Četrto napitnico je napravil g. Premrov vrlému najmoštriu dornberškemu č. g. Kramarju kot podpiratelju vsakovrstnega narodnega napredka.

Bilo je še več drugih manj pomenljivih napitnic in društvo se je še le po polnoči razšlo jako zadovoljno z izidom prekrasne in pomenljive veselice.

Belgradski „Istok“ piše: „Mi smo uže dovoljno naglašali, da Srbija ne more več nazaj i ti. Vojska je pripravljena za vojno, generalni štab je na meji, priprave so gotove, orožje je prislo — vnanji listi teško da se varajo, ko mislijo, da bode za koji dan sledovala i oficijalna objava rata (vojne). Ali večja ali nobena Srbija! „Ili kraljevina ili da nas i nema.“ Tako je prav!

Banka „Slovenija“ ima 6. junija občni zbor. Delničarji, ki se ga hote udeleževati, morajo svoje akcije do 24. maja v bankino blagajnico vložiti.

Občni zbor polit. društvo „Sloga“ bode v četrtek, 11. maja 1876 v goriškej čitalnici točno ob 1 uri popoldne.

Dnevni red:
1. Poročilo začasnega odbora.
2. Volitev stalnega odbora.
3. Predlogi odbornikov. Začasni odbor nadeja se obilne vdeležitve.

Češki zgodovinar in politični vodja Palacky se zahvaljuje v čeških novinah za slavje, ki so mu ga napravili rojaki in drugi Slovanje ob 23. aprila. On pravi: „Izpoznam, da bi mi na koncu svojih let nič veselejšega ne moglo pripetiti se, nego da sem se prepričal, da je skupnost, solidarnost Slovanov tako narasla, da se nam nij več bati noč in dan požrešnosti naših protivnikov, kar je tem več vredno, ker Slovan po naturi svojej ne trpi, da bi mu se krivica delala, a i on sam nikomur krivice nehče delati.“

Iz Krasa vsaki dan se kaj novega sliši. Pretečeni četrtek bila je zbirka (rekrutacija) novincev v vojske pri c. kr. okr. glavarstvu v Sežani, v kojoj se je mnogo čvrstih i krepkih junakov potrdilo. A žalibog kakor vedno, tako tudi isti dan nij minul bezi tepeža. Znani na glasn lokavski i štorški krvoloki, so se kaj sretno pozdravili s koli, tako da so v rudeči barvi svoja oblačila domu nesli. Žalostni nasledki! Kam bomo prišli? Vedni tepež, vedni uboji... Da ipak mojega mnenja ne zabim, dostavim, česar sem v srcu Krasa slišal. „V Sežani je eden megleni polž, kateri je hotel svojo srčno poskusiti na daljnem potu; tedaj se je napotil na eden drev, na kterega je celih sedem let „marširal“, češ, da pride do cilj in konca. A bila mu je sreča nemila (?), po sedemletnem „auziranju“ ozrejši se nazaj, pade. — O joj, ti uboga živad! Kaj bi rekla ti mehkužna šofa, ki pometas z dolgo jadro belo cesto, komu tiče jednako?“

Prostoljub..

Vabilo k besedi 7. maja t. l. v goriškej čitalnici. Program: 1. Večer na Savi, zbor Zajčev; 2. a) „Saj davi ste še rekli“, b) Slovenska deklica; 3. Na straži, zbor Šubertov; 4. Igra Piké, šaloigra v i dejanji, posl. M. Vilhar; 5. Mlatiči, zbor; 6. Fantazija, vglasbil Gorja; 7. Spomladanski stopaj, zbor. Začetek ob 7 1/2 uri zvečer. Po besedi domača zabava. Neudi smejo priti k besedi le z vstopnico.

ODBOR.

Vabilo k veselici, ktero napravi narodna čitalnica v Kavalu v Segalovej dvorani dne 7. maja ob 7. uri zvečer. Veselica bo obsegala: Godbo, petje, deklamacije in veselo igro: „Ravni pot - najboljši pot.“ Po veselici ples. Vstopnina 20 sl. — Otroci 10 sl. Vstopnina k plesu se odrajta posebej. Svirala bode petorica vojaškega pešpolka št. 22 iz Gorice.

Pregled najvažnejših določeb zadevajočih nekatero spremembe postave o kolkih in percentualnih davščin. S prvim majem bodo veljale sledeče določbe glede kolekov:

Kolek od menjice (Scala I) je znižan in bode znašal za svote do 75 gld. 5 soldov; od 75 do 150 gld. 10 soldov; od 150 do 300 gld. 20 soldov; od 300 do 450 gld. 30 sold., od 450 do 600 gl. 40 sold; od 600 do 750, 50 sold.; od 750 do 900, 60 soldov; od 900 do 1050, 70 sold.; od 1050 do 1200, 80 sold; od 1200 do 1350, 90 sold; od 1350 do 1500, 1 gld. in po tem za vsakih 1500 gld po 1 gld. več. —

Menjice, ki zapadejo po 6 mesecih in ki so vknjižene, intabulirane) se morajo kolekovati po tarifu za javna pisma (Scala II). Kolki se morajo po novi postavi drugače rabiti, nego dozdaj, namreč ne sme se več čez kolek pisati svojega imena ali pa datum. Da bo kolekovanje veljavno je treba kupiti uže kolekovanje blanketo, ali pa se morajo koleki prilepiti na drugo, čisto stran menjice, v katerem slučaju morajo biti koleki uradno timbrirani še predno se menjico začne pisati. Če je kolek viši od 25 gld se sme dotično svoto tudi plačati direktno pri davkariji, katera to potrdi na čist blanket. Če se kedo le kaj pregreši proti tej postavi bode moral plačati 50 krat povikšano kolekovino, če menjica spada pod scala I in 10 krat, če spada pod scala II. — Samo če posestnik menjice sam naznani pregrešek finančnemu uradu se

mu bode odmenila znižana kazen. V vseh drugih slučajih ne pomaga ne prošnja, ne rekurz.

Računi od trgovcev, note, računski pregledi, če so saldirani ali ne, so, če ne presežajo 10 gld., kolka prosti, računi ki ne znašajo čez 50 gld. morajo ineti kolek za 1 sold, računi pa ki so viši od 50 gld. morajo biti prevedeni s kolekom 5 sold. Podpis na takih računih nij potreben; kaznovan bo tisti, pri kateremu se najde nekolekovan ali nepravilno kolekovan račun. —

Računi gostilničarjev in sploh vseh stanov brez izjeme niso izvzeti pri tej določbi. Tudi pri računih, ki niso postavno in pravilno kolekovani, je kazen tolika, kakor pri menjicah, namreč, če se pri komu najde račun od 60 gld., ki nijma koleka od 5 soldov, mora plačati kazni 2 gld. 50 kr. in to precej, ker ne velja nobena prošnja in noben rekurz. — Sploh se mora odslej v vseh finančnih zadevah rekurirati v 8 dneh in se ne sme več čakati, kokor dozdaj. — Ta postava je stroga in zapomniti si jo mora vsakdo, če noče priti v veliko škodo. Če hoče kedo poznati natančnejše določbe postave od 8. marca 1876, lahko kupi to postavo pri vsaki davkariji. —

Za Lavričev spominek so nadalje darovali: Gg. Maver F. c. k. okr. zdravnik v Lussinpiccolo 1 gl. 30; Josip Faganel 5 gl; N. N. 5 gld; N.N 5 gld; And. Kocjančič iz Podgore 2 gl; Boudoin de Courtenay univerzitetni profesor v Kazanju 6 gld. Zbirka v čitalnici Dornberski dne 30. aprila 15 gld: skupaj

f. 38 30
Prenesek iz štev. 15 f.498 10
Skupaj f. 536 40

Javna zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, ki so dne 28. aprila t. l. rajnekega gosp. FILIPA PERSOGLIA v Tominu spremili v tako obilnem številu k večnemu počitku, izreka s tem prav srčno zahvalo *žalujoča njegova rodovina.*

Gostilničarjem!

V Slovanski prodajalnici na kornu dobi se tudi zmerom frišna puntigamska piva po najnižji ceni.

Oznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je odperl v Robatisču (Contrada Rabatta) v Ritterjevi hiši štev. 18 mehanično delalnic o za popravo šivalnih strojev, kakor tudi za vse druge dela, ki spadajo v to stroko. — Moja prva skrb bode, da ustrezem p. n. občinstvu hitro, natančno, ter po nizki ceni.

Spoštovavno se priporoča

J. Moravec, mehanikar.

Hiša na prodaj.

V Volčah pri Tolminu je sredi vasi enonadstropna, rajnkih občno znana Pepova, zadnjič Boštjanova hiša, s 5 sobami, kuhinjo, jako primernim velikim hramom za krčmo, štacuno, lepim vrtom, stalo in še več prostovoljno na prodaj. Kupaželni naj se blagovolijo pri podpisanemu oskrbniku v Tolminu v kratkem času oglasiti.

Peter Kogoj.

Karol Zanetti

Kašelj

najhujši ozdravijo imenitne pastilje

Menotti

Seidlitz-Moll

edina in glavna zaloga v lekarnici Zanetti, prodaja se po 1 gld. skatlja.

Ekstrakt iz Tamarinda

najboljši in najmočnejši, kolikor jih je bilo dozdaj izdelovanih v raznih lekarnicah. Hiter pripomoček proti zagerljenosti, notranjem kataru, prsnem prehlajenju, driski, stane samo 40 soldov.

Zdravitni fluid

za konji (Restitutionsfluid) Ta lek ima lastnost, da izdržnje konje dolgo časa pri moči. Ena steklenica stane f 1.20 z navodom vred.

Pagliano Sirup

pravi iz Florence.

Čaj Wilhelm in Köllör

za čiščenje krvi.

Hofmanova Odontina

proti bolesti zobov. Najhujša in neprejeljiva bolečina jenja precej, če se eno kapljo tega leka vlije na bombaž in dene v votel zob.

Edina zaloga vsakovrstnih mineral-skih vodà in sledečih posebnih lekov:

Absent Montovanov iz Benetek. — Prava Magnezija angleška Henry-Krogljice Blancard in Vallet. — Zobna zmes Pfeffermanova. Popp, Suin de Buotemart. — Arabska Revalenta v prahu in testu. — Prah za olajšanje prebavanja dr Gölis-ov. — Pastilje Vichy Bilin, George. Milo iz zelis č Borchard-ovo. Glicerina Hofman. — Mesni ekstrakt Liebigov in vsakovrstna homeopatična zdravila.

Na Travniku prva lekarna sem od škófje.

Lekarnica v Gorici k črnem medvedu (orso nero).

Lekarnica v Trstu in Poreču

!! Od leta 1767 !!

Svetinja za napredek

Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okevi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omisljo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja

!! 14 svetinj !!